

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA

Érkezett: 2020 JÚN 12.

Iktatószám: III/399/3/2020/PARL

Hiv. szám: T/10516.

Melléklet: 1 db

Tárgy: egységes javaslattervezet
készített indokolás

**Kövér László úr részére,
az Országgyűlés elnöke**

Budapest

Tisztelt Elnök Úr!

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (a továbbiakban: HHSZ) 137/A. § (1) bekezdése alapján iromány-nyilvántartásba vétel céljából mellékelten megküldöm az egyes törvényeknek az örökbefogadások elősegítésével összefüggő módosításáról szóló törvényjavaslatnak (T/10516. szám) a HHSZ 46. § (10) bekezdése alapján megszerkesztett egységes javaslattervezetéhez készített indokolást.

Budapest, 2020. június „12.”.

Tisztelettel:

Prof. Dr. Kásler Miklós
miniszter

**Előterjesztői indokolás
egyes törvényeknek az örökbefogadások elősegítésével összefüggő módosításáról
szóló 20... évi törvényhez**

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A Javaslát célja az örökbefogadások előkészítésének hatékonyabbá tétele, az örökbe fogadni szándékozók adminisztrációs terheinek csökkentése, valamint az örökbefogadásban érintettek jogbiztonságának növelése.

A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (kihirdette az 1991. évi LXIV. törvény) 20-21. cikkei alapján minden olyan gyermek, aki ideiglenesen vagy véglegesen meg van fosztva családi környezetétől, vagy aki saját érdekében nem hagyható meg e környezetben, jogosult az állam különleges védelmére és segítségére, helyettesítő védelem útján, melynek egyik formája az örökbefogadás. Az örökbefogadás előkészítése és engedélyezése során biztosítani kell a gyermek legjobb érdekeinek érvényesülését.

A Javaslát értelmében a családjukban nem nevelkedhető gyermekek jogainak és érdekének örökbefogadás útján történő védelme megvalósul az érintettek jogbiztonságát fokozó, az örökbefogadási folyamatokat hatékonyabbá, gyorsabbá és összehangoltabbá tevő, több jogszabályt érintő módosítások által.

Az örökbefogadásra vonatkozó hatályos magyar szabályozás áttekintésével beazonosításra kerültek az örökbefogadások előkészítését segítő, azt hatékonyabbá tevő módosítások. Így az örökbe fogadni szándékozók számára a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettség alóli mentesülés igénybevételének lehetővé tétele segítséget nyújt a gyermekkel történő ismerkedés érzékeny időszakában.

Az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárást könnyítő módosítás az örökbefogadó szülő és a 3. életévét betöltött gyermek életkora között előírt legfeljebb 45 év korkülönbség 50 évre történő felemelése, valamint az örökbe fogadhatóvá nyilvánítás szempontjából figyelembe vehető határidő számítása. A magyar állampolgár által külföldi állampolgárságú gyermek örökbefogadását követően a honosítás egyszerűsítése egyidejűleg a gyermek és az örökbefogadó szülő jogbiztonságát is szolgálja.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, továbbá a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1-3. §

A magyar állampolgárságú szülők által örökbefogadott kiskorú gyermekekre nézve a Javaslát a jelenlegihez képest további kedvezményt állapít meg. A Magyarországon történő lakhatás és

megélhetés biztosításának előírása külön feltételként nem életszerű, mert az örökbefogadással a gyermek eltartása, felnevelése a vér szerinti gyermekkel egyező módon biztosított az örökbefogadó családjában. Több esetben külföldön élő magyar állampolgárok fogadnak örökbe külföldi állampolgárságú gyermeket, és a család nem szándékozik külföldi tartózkodási helyét azonnal megváltoztatni, viszont szeretnék, ha gyermekük is magyar állampolgársággal rendelkezne, amely a későbbi magyarországi tartózkodásukat is elősegíti. Az örökbefogadott gyermek érdekét szolgálja, ha a Magyarországon elismert örökbefogadás által minél könnyebben a magyar állampolgárságú szüleivel azonos állampolgárságot tud szerezni.

A magyar állampolgár által örökbefogadott, ugyanakkor a magyar állampolgárságot nagykorúsága idején kérelmező személyek esetén indokolt a hatályos honosítási feltételek fenntartása. A Javaslat a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény (a továbbiakban: Ápt.) új 4. § (2a) bekezdésére figyelemmel egyértelművé teszi, hogy a nagykorú kérelmezőknek a magyar állampolgárság megszerzése érdekében továbbra is az Ápt. 4. § (2) bekezdésében meghatározott honosítási feltételeknek kell megfelelniük.

4. §

A rendelkezés egyértelművé teszi az örökbe fogadni szándékozó szülő az irányú kötelességét, hogy az örökbefogadás előkészítése során körülményei (családi állapota, személyi és életkörülményei, lakóhelye stb.) tekintetében valós információkat kell szolgáltatnia a területi gyermekvédelmi szakszolgálat felé. A valótlan információk átadását értékelni kell az örökbe fogadni szándékozó személy alkalmasságára vonatkozó vélemény kialakítása során, illetve, ha erre már az alkalmassága megállapítását követően derül fény, alkalmasságát felül kell vizsgálni.

5-6. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) hatályos szövege rendelkezik a nyílt örökbefogadást elősegítő és az örökbefogadást utánkövető tevékenységet végző közhasznú szervezetek működési engedélyezéséről és meghatározza a működési engedély birtokában nyújtandó szolgáltatás tartalmát. Ugyanakkor sem a hatályos Gyvt., sem az örökbefogadást elősegítő magánszervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről szóló kormányrendelet nem biztosít jogi garanciát ezen szervezetek feladatellátásának finanszírozására. Annak érdekében, hogy az e feladat ellátására működési engedéllyel rendelkező szervezetek feladatellátásának anyagi támogatása jogszabályban garantálttá váljon, szükséges a Gyvt. erre vonatkozó kiegészítése.

7. §

A gyermekvédelmi szakértői bizottság összefoglaló véleményének – a gyámhatóság örökbefogadhatóvá nyilvánítási eljárásával párhuzamosan történő – elkészítése csökkenti a gyermek örökbefogadása előkészítésének időtartamát.

8. §

Az örökbe fogadni szándékozónak a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:122. § (1) bekezdése szerinti felkészítése az örökbefogadásra azáltal valósul meg, hogy a Gyvt. rendelkezik az örökbefogadás előtti tanácsadásról, valamint az örökbefogadói tanfolyamról. Ez utóbbinak az elvégzése – az eddigi kötelező előírás helyett – a módosítással

önkéntesen igénybe vehetővé válik. Az örökbefogadói tanfolyam elvégzésének célja, hogy segítse az örökbefogadásra történő felkészülést.

A Javaslat ingyenessé teszi az örökbefogadói tanfolyamon való részvételt annak érdekében, hogy az mindenki számára elérhetővé váljon és ösztönözze a részvételt.

9-19., 23-27. §

A Javaslat a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényben és az összes jogállási törvényben kiegészíti egy új ponttal a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettség alóli mentesülés eseteit. Ennek megfelelően rögzíti, hogy a munkavállaló mentesül a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól az örökbefogadás előkészítése időszakában évente legfeljebb tíz munkanapra.

A módosítás célja, hogy az örökbefogadás létrejöttének megkönnyítése érdekében megállapítsa az örökbefogadás előkészítése időszakában a munkavállaló számára a munkavégzési kötelezettség alóli mentesülés feltételeit. Tekintettel arra, hogy jelenleg az örökbe fogadni szándékozók nehézségekbe ütköznek az örökbe fogadandó gyermekkel történő ismerkedés időszakában a munkahelyükről való távollét megszervezése kapcsán, a Javaslat számukra évente legfeljebb tíz munkanap munkaidő-kedvezményt biztosít, amelynek igénybevétele öt munkanappal előbb jelezniük szükséges a munkáltató felé. A mentesülés feltétele, hogy az örökbe fogadható gyermekkel való személyes találkozások szükségességét az örökbefogadást elősegítő szervezet igazolja a munkavállaló részére. Az igazolás a kiállításától számított kilencven napon belül használható fel, amely tartam alatt a munkavállalót a kérésének megfelelő munkanapokon mentesíti a munkáltató a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól.

A Javaslat a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényben kiegészíti a távolléti díjra való jogosultság eseteit a bevezetett új mentesülési okra tekintettel.

A munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettség alóli mentesülés lehetőségét a jogállási törvényekben is szükséges megjelölni.

20. §

A Javaslat szerint a 3. életévét betöltött gyermek és az örökbefogadó szülő között fennálló legfeljebb 45 év korkülönbség 50 évre módosul. A módosítás tágabb lehetőséget biztosít az idősebb örökbe fogadni szándékozóknak, ha a gyermek betöltötte a 3. életévét.

21-22. §

A Javaslat szerint a gyámhatóság a nevelőszülőnél vagy gyermekotthonba történő ideiglenes hatályú elhelyezés esetén is figyelmezteti a szülőt az örökbefogadhatóvá nyilvánítás jogkövetkezményére. Az ideiglenes hatályú elhelyezés időtartama beszámít az örökbefogadhatóvá nyilvánításhoz szükséges időtartamba, melyet a gyermek családjából történt kiemelésének kezdő időpontjától kell számítani. Ez lehetővé teszi, hogy a gyermek örökbefogadhatóságának feltételét a családból történő kiemelésétől kezdődően vizsgálja a gyámhatóság, amely elősegíti – a törvényi feltételek teljesülése esetén – a gyermek minél korábbi életkorban történő örökbefogadását. A szülői kapcsolattartás teljes hiánya esetén az örökbefogadhatóvá nyilvánítás feltételeként előírt jelenlegi fél év időtartam három hónapra, rendszertelen kapcsolattartás esetében egy évről nyolc hónapra csökken, így a gyermek korábban válhat örökbefogadhatóvá a szülő felróható magatartása esetén. Az

örökbefogadhatóvá nyilvánítás hatálya két évről négy évre emelkedik, ami csökkenti az esetleges meghosszabbítási eljárások számát, ezzel az adminisztrációs terheket is.

28. §

Hatályba léptető rendelkezés.

29. §

Sarkalatossági záradék.